

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS			
Kutsetase	Kutsenimetus	Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
I			
II			
III	Pärimuskultuuri spetsialist		Pärimuskultuuri spetsialist III
IV	Pärimuskultuuri spetsialist		Pärimuskultuuri spetsialist IV
V	Pärimuskultuuri spetsialist		Pärimuskultuuri spetsialist V

A-OSA KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töövaldkonnad ja ametinimetused

Pärimuskultuurispetsialist töötab haridus- või kultuuriasutuses, kohalikus omavalitsuses, kodanikeühendustes, ettevõtluses jm.

Enamlevinud ametinimetusteks on õpetaja, ringijuht, muusik, tantsuspetsialist, pillimeister, käsitöömeister, jutuvestja, kultuurikorraldaja, rahvakultuurispetsialist, koolitusjuht.

A.2 Töö eesmärk ja sisu lühikirjeldus tasemeti

Pärimuskultuuri spetsialist toetab ja suunab oma tegevusega isiksuse terviklikku arengut ning aitab kindlustada vaimse ja materiaalse kultuuripärandi säilimist ja järjepidevust. Töötamisel õpetajana peab pärimuskultuuri spetsialist läbima seaduses nõutud pedagoogilise täienduskoolituse

III kutsetase Pärimuskultuurialases tegevuses osalemine paikkonnas ja praktiline oskus*.

IV kutsetase Pärimuskultuurialase tegevuse korraldamine, nõustamine, erialane juhendamine ja meeskonnatöö valdamine.

V kutsetase Pärimuskultuurialase tegevuse juhtimine, analüüsimine, arendamine ja praktilise oskuse valdamine.

*Praktiline oskus: kindla oskuse praktiseerimine näiteks pilli mängimine, laulmine, tantsimine, jutuvestmine, käsitöö tegemine, sündmuste korraldamine jm.

A.3 Töö osad ja tegevused	Kutsetase		
	III	IV	V
1 Elava pärimuse hoidmine ja tutvustamine			
1.1 Traditsioonide levitamine	x	x	x
1.2 Pärimuskultuurilises tegevuses osalemine	x	x	x
1.3 Levimaterjalide (infokandjad) väljatöötamine	x	x	x
2 Valdonna arendamine			
2.1 Järjepidev enesearendamine	x	x	x
2.2 Inimeste kaasamine ja võimaluste ning tingimuste loomine pärimuskultuuris osalemiseks		x	x
3 Juhendamine			
3.1 Materjali tundmine ja valdamine	x	x	x
3.2 Nõustamine	x	x	x
3.3 Juhendmaterjalide väljatöötamine			x
4 Korraldamine			
4.1 Projekti kirjutamise ja elluviimise korraldamine		x	x
5. Juhtimine			
5.1 Meeskonna juhtimine		x	x
5.2 Organisatsiooni juhtimine või töötamine valdkonna eksperdina			x
5.3 Haldus- ja majandustegevuse korraldamine		x	x
5.4 Dokumentatsiooni arhiveerimine	x	x	x

A.4 Töövahendid

Enamasti kasutab oma töös andmebaase, arvutiprogramme, arhiivimaterjale ja pärimuskandjaid, kirjandust, audiovideo väljaandeid, audio-, video- ja tavapärasest kontoritehnikat

A.5 Töö eripära ja -keskkond

Töö on loominguiline. Töökeskkond võib olla erialati ja piirkonniti erinev, töö toimub siseruumides ja/või välitingimustes. Siseruumides kehtivad üldised bürooruumidele esitatavad tervisekaitsenõuded. Oluline on järgida ohutusnõudeid. Tööaeg võib jaotuda ebaühtlaselt ja töökoormus on paindlik. Töö nõuab adekvaatset käitumist kriisiolukorras.

A.6 Võimed ja isikuomadused

Pärimuskultuuri spetsialisti kutsealal töötamine nõuab loovust, avatust ja õpetusvõimet, paindlikkust ja õpivõimet, oskust suhelda erineva taustaga inimestega, oskust näha ja tajuda kultuuriruumi terviklikkust, algatusvõimet ja eestvedamise oskust, analüüsi-, järelduste tegemise ja tulemi rakendamise võimet.

A.7 Kutsealane ettevalmistus

III tasemel on nõutav kesk- ja/või kutseharidus, erialane täiendkoolitus ja/või pärimuse õppimine ja omandamine traditsioonilises keskkonnas (nt vanemalt põlvkonnalt nooremale) ja praktiline tegevus.

IV tasemel on nõutav kõrgharidus ja erialane täiendkoolitus ning pidev tegevus erialal (5 aastat viimase 7 aasta jooksul) või kesk-ja/või kutseharidus, erialane täiendkoolitus ning pikaajaline tegevus erialal (10 aastat viimase 15 aasta jooksul).

V tasemel on nõutav erialane kõrgharidus* ja tegevus erialal (15 aastat viimase 20 aasta jooksul).

* Folkloristika, etnoloogia, etnograafia, pärimusmuusika, pärimuslik tants, rahvuslik käsitöö, kultuurikorraldus.

B-OSA KUTSENÕUDED

B.1 Kompetentsid

1 Elava pärimuse hoidmine ja tutvustamine

III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
1.1 Traditsioonide levitamine		
	1.1.1 Tunneb paikkonna eripära ja traditsioone ning korraldab tegevusi pärimuse tutvustamiseks	1.1.1 Tunneb paikkonna eripära ja traditsioone ning juhib paikkonna või valdkonna pärimusalast tegevust
	1.1.2 Tutvustab pärimuskultuuri avalikkusele	1.1.2 Tutvustab pärimuskultuuri valdkonda ja pärimuskandjaid
	1.1.3 Kujundab paikkonna pärimuskultuurialaseid väärtushinnanguid	1.1.3 Kujundab avalikkuse pärimuskultuurialaseid väärtushinnanguid
1.1.4 Tunneb ja tutvustab pärimust enda tegevuse kaudu oma kogukonnas	1.1.4 Tutvustab pärimust enda tegevuse kaudu üle-eestilisel ettevõtmisel	1.1.4 Tutvustab pärimust enda tegevuse kaudu teistele rahvastele kaasates vajadusel erinevaid koostööpartnereid
1.2 Pärimuskultuurilises tegevuses osalemine		
	1.2.1 Osaleb pärimuskultuurilises protsessis oma tegevuse kaudu	
	1.2.2 Kaasab oma tegevusse erinevaid vanuse- ja sihtrühmi	
1.3 Levimaterjalide (infokandjad) väljatöötamine		
1.3.1 Osaleb materjalide levitamises	1.3.1 Osaleb materjalide koostamises, väljaandmises ja levitamises	1.3.1 Korraldab materjalide koostamist, väljaandmist ja levitamises lähtudes sihtrühmast

	1.3.2 Tagab levimaterjalide kättesaadavuse
	1.3.3 Korraldab materjalide eraldamise raamatukogudele, muuseumidele, arhiividele ja teistele asjast huvitatud asutustele

2 Valdkonna arendamine (juhtimise baaskompetentsid)		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
2.1 Järjepidev enesearendamine		
2.1.1 Täiendab ennast lähtudes erialast ja paikkonnast, kasutades olemasolevaid võimalusi ning vahendeid	2.1.1 Täiendab ennast lähtudes erialast, valdkonnast ja paikkonnast, kasutades olemasolevaid võimalusi ning vahendeid	2.1.1 Täiendab ennast lähtudes erialast, paikkonnast ja orienteerub pärimuskultuuri arengutes Eestis ja teistes maades, kasutades olemasolevaid võimalusi ning vahendeid
2.2 Inimeste kaasamine ja võimaluste ning tingimuste loomine pärimuskultuuris osalemiseks		
	2.2.1 Lähtub oma tegevuses paikkonna eripärast ja seal elavatest inimestest	
	2.2.2 Korraldab koolitusi või juhendab ringi või koostab õppematerjale	2.2.2 On koolitus- või organisatsioonijuht, erialane nõustaja ja annab välja publikatsioone või koostab õppematerjale
2.2.3 Osaleb paikkonna tegevuste korraldamises	2.2.3 Korraldab kultuurilisi tegevusi	2.2.3 Korraldab üle-eestilisi või rahvusvahelisi kultuurilisi tegevusi

3 Juhendamine		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
3.1 Materjali tundmine ja valdamine		
	3.1.1 Oskab valida sobivat õpetamisviisi	
3.1.2 Oskab leida materjali erinevatest allikatest ja kasutada seda oma tegevuses	3.1.2 Oskab leida ja koostada materjali erinevatest allikatest ja kasutada seda oma tegevuses	3.1.2 Oskab koostada ja luua uusi õppematerjale
	3.1.3 Valdab vähemalt ühte praktilist oskust* ja osaleb selle kaudu pärimuskultuurilises tegevuses	
3.1.4 Valdab terminoloogiat	3.1.4 Osaleb ja räägib kaasa valdkonna ümarlaudade ja komisjonide töös. Vastutab valdkonna hoidmise ja arendamise eest.	
	3.1.5 Oskab kasutada pärimuslikku materjali tänapäeva tingimustes	
3.2 Nõustamine		
3.2.1 Vahendab teavet erinevate allikate ja asjatundjate kohta	3.2.1 Tutvustab erinevaid võimalusi ja pakub lahendusi lähtudes nõustatava vajadustest	3.2.1 Tutvustab erinevaid võimalusi ja pakub praktilisi lahendusi
	3.2.2 Korraldab õpivõimalusi või juhendab huvilisi	3.2.2 Loob õpivõimalusi ja juhib koolitusprotsessi ning tegutseb koolitajana või mentorina
* Praktilised oskused – nähtavad või kuuldavate tegevused, millest tekib tunnetatud ja mõtestatud väljund.		

4 Korraldamine		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
4.1 Projekti kirjutamise ja elluviimise korraldamine		
	4.1.1 Korraldab projektide kirjutamist ja elluviimist lähtudes paikkonna eripärasest ja inimeste vajadustest	
	4.1.2 Oskab luua ja juhtida meeskonda ning teha koostööd erinevate osapooltega	
	4.1.3 Kogub tagasisidet ja teeb kokkuvõtte	4.1.3 Kogub tagasisidet, analüüsib oma tegevust ja valdkonnas toimuvat ning kasutab tulemusi oma edaspidises tegevuses

5 Juhtimine		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
5.1 Meeskonna juhtimine		
5.1.1 Oskab luua ja juhtida meeskonda ning teha koostööd erinevate osapooltega		
5.1.2 Arendab koostööd üle- Eestiliselt		
5.2 Organisatsiooni juhtimine või töötamine valdkonna eksperdina		
		5.2.1 Oskab luua ja juhtida meeskonda ning teha koostööd üle-eestiliselt või rahvusvaheliselt või on tunnustatud valdkonna ekspert - 5 tase
		5.2.2 Arendab koostööd rahvusvaheliselt
5.3 Haldus- ja majandustegevuse korraldamine		
	5.3.1 Oskab koostada eelarvet	
	5.3.2 Oskab korraldada vara kasutamist vastavalt kehtestatud korrale	
	5.3.4 Oskab korraldada turundust	
5.4 Dokumentatsiooni arhiveerimine		

B.2 Läbivad kompetentsid ja baasteadmised		
Baasteadmised		
III kutsetase	IV kutsetase	V kutsetase
1. Kutsealaga seonduvad õigusaktid		
2. Pärimuskultuuri põhiollemuse tundmine – kujunemine ja muutumine		
3. Võõrkeeled tasemel B1 (Vt Lisa 1); Eesti keel tasemel B2		
4. Arvutikasutamise oskus – AO1-AO3 ja AO7 (vt Lisa 2)		

B.3 Muud nõuded

C-OSA ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Üldteave	
1. Kutsestandardi number kutseregistris	Pärimuskultuuri spetsialist III 19-21052008-01/1p Pärimuskultuuri spetsialist IV 19-21052008-02/1p Pärimuskultuuri spetsialist V 19-21052008-03/1p
2. Kutsestandardi koostajad	Tiiu Aasa – <i>Kuusalu Keskkooli folkloorirühmad; Vanaemade tantsurühm „Tiiu”</i> Ene Lukka-Jegikjan - <i>TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Vabaharidusliit, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu</i> Tiina Konsen - <i>Tiigi Seltsimaja; Tartu Käsitööklubi</i> Kreete Mägi - <i>CIOFF Eesti Noortekoda; Pelgulinna Folklooriklubi</i> Urve Mägi - <i>Pelgulinna Rahvamaja</i> Anne Ojalo - <i>Eesti Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus; Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu</i> Õie Sarv – <i>Seto Käsitöö Kogu; Seto Kongressi Vanemate Kogu, Seto Kolledži Ühing</i> Kersti Rodes, <i>Kutsekoja koordinaator</i> <u>Konsultandid:</u> Ingrid Rüütel – <i>Ekspert; Eesti Kirjandusmuuseum</i> Igor Tõnurist – <i>Ekspert; Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituut</i> Celia Roose - <i>Võru Muusikakool; TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia</i> Angela Arraste – <i>Tallinna Ülikool</i> Sofia Joons – <i>Eesti Pärimusmuusika Keskuse August Pulsti Õpistu</i>
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	31.03 – 15.04.2008
4. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	Kultuuri KN otsus nr 18, 21. 05.2008.
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	Neli aastat
7. Kutsestandardi versioon	Esmatöötlus
8. Kutsenõukogu alavaldkond	
9. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	Pearühm S: Muud teenindavad tegevused, kood 949. Pearühm P: Haridus, kood 855. Pearühm R: Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, kood 932.
10. Ametite klassifikaator (ISCO)	2. pearühm Muud õppespetsialistid, koodid 235 ja 244.
11. Euroopa kvalifikatsioonide raamistik (EQF)	
12. Kutsekoda	www.kutsekoda.ee
13. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	

C.2 Teave kutseomistamise kohta

C.3 Kutsenimetus võõrkeeles		
Inglise keeles		
Level	Title	Specialisation
I		
II		
III	Specialist in Traditional Culture	
IV	Specialist in Traditional Culture	
V	Specialist in Traditional Culture	
Vene keeles		
Уровень	Название	Специализация
I		
II		
III	Специалист по традиционной культуре	
IV	Специалист по традиционной культуре	
V	Специалист по традиционной культуре	

C.4 Kasutatud materjalid

C.5 Kutsete süsteemi terminid ja seletused
<p>Kutsete süsteem – kutsealaste määratluste loomise ja arendamise ning kutsete omistamise terviklik süsteem, mis loob eeldused Eesti töötajate konkurentsivõime kasvuks ning kutsealase kompetentsuse arendamiseks, hindamiseks, tunnustamiseks ja võrdlemiseks.</p>
<p>Kutsetegevuse valdkond – samalaadsetel tööülesannetel põhinev tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutset.</p>
<p>Kutse – hindamisprotsessi ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset omistav organ otsustab, et isik omab teatud kutsetegevuse valdkonnas tööülesannete täitmiseks vajalikku kompetentsust, mille tase on määratud vastavas kutsestandardis.</p>
<p>Kompetentsus – edukaks kutsealaseks tegutsemiseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuse ja hoiakute kogum.</p>
<p>Kutsestandard – on dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust, tööülesandeid ja -keskkonda ning määratletakse kompetentsusnõuded vastaval kutsealal ja -tasemel.</p>
<p>Kompetentsid – oskuste, teadmiste, võimete ja isikuomaduste kogumid, mis sisaldavad töö tegemiseks vajalikku iseseisvuse ja vastutuse määra, võimaldavad töötajal täita konkreetseid tööülesandeid ning väljenduvad tegevustena.</p>
<p>Kutsetase – kutsetegevuseks vajalike teadmiste, oskuste ning pädevuse (iseseisvuse ja vastutuse ulatuse) kirjeldus. Kutseraamistik liigitab kutsetasemeid omandatud teadmistele, oskustele ja pädevusele seatud kriteeriumide alusel.</p> <p>Kutsetasemetest on I tase madalaim ja V tase kõrgeim:</p> <p>I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;</p> <p>II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;</p> <p>III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;</p> <p>IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;</p> <p>V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.</p>

Kutsed ei eelda kirjeldamist ja kutseomistamist kõigil tasemetel. Kutsetasemete vajalikkuse otsustab vastav kutsenõukogu. Iga konkreetse taseme nõuded, sealhulgas vajadusel ka sobiv haridustase, määratakse kindlaks kutsestandardis.

Kutseomistamine – kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse kutsestandardis toodud nõuetele vastavuse hindamine, mille tulemusena väljastatakse taotlejale kutsetunnistus.

Kutsetunnistus – kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

Kutsenõukogu – sihtasutuse juures tegutsev, vastava kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan.

Kutset omistav organ – juriidiline isik või riigi- või valitsusasutus, kellele on antud õigus kutseid omistada.

Kutsekomisjon – kutseomistamise kvaliteedi ja erapooletuse tagamiseks Kutset Omistava Organi juurde moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad vastava kutseala tunnustatud spetsialistid, tööandjad ja koolitajad.

Kutseregister – riiklik register, mis sisaldab teavet kutsenõukogude, kutsestandardite, kutset omistavate organite ning kehtivate kutsetunnistuste kohta.

C.6 Lisad

Pärimuskultuur ehk traditsiooniline kultuur on osa rahvakultuurist ning jaguneb omakorda esemeliseks ja vaimseks pärimuseks ehk folklooriks. Folkloori alaliigid on rahvaluule ja –muusika, rahvatantsud ja –mängud, rahvausund ja –kombestik, rahvameditsiin ja rahvatarkused. Need on tihedalt seotud esemelise pärimuskultuuriga, kuhu kuuluvad rahvapillid, rahvarõivad, rahvapärane käsitöö, taluarhitektuur jne. Pärimuskultuuris antakse kõik teadmised ja oskused edasi suulise pärimuse või jäljendamise teel ning pärimuskultuuri nähtused levivad ajas ja ruumis variantidega

Vaimne pärimus – tavad, esitus- ja väljendusvormid, teadmised, oskused ja nendega seotud tööriistad, esemed, artefaktid ja kultuuriruumid, mida kogukonnad, rühmad ja mõnel juhul üksikisikud tunnustavad oma kultuuripärandi osana.

Vaimset kultuuripärandit, mida antakse edasi põlvkonnalt põlvkonnale, loovad kogukonnad ja rühmad pidevalt uuesti, mõjutatuna oma keskkonnast, loodusest ja ajaloost, vaimne kultuuripärand annab neile identiteedi ja järjepidevuse tunde ning edendab seeläbi ka kultuurilist mitmekesisust ja inimeste loometegevust.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaaroskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

A05 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

A06 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

A07 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa 2

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt välja-hääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, töopakumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadedest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikest kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigest kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hобid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaan-selt, väljendeid eriti otsi-mata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksik-asjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning tähta formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/ kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvates teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Tabel. Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala.